

Αξιότιμη κ Υπουργέ,

Επικοινωνούμε μαζί σας σχετικά με τη συμμετοχή της Ελλάδας στο [Open Government Partnership](#), στο οποίο συμμετέχουμε ως χώρα από το 2011. Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα έχει ήδη υποβάλει 3 Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση.

Σκοπός

Ο σκοπός του κειμένου αυτού είναι η παρουσίαση των απόψεων των μελών της Κοινωνίας των Πολιτών στην Ελλάδα σε συνάρτηση με την πορεία της συμμετοχής της χώρας στη Συμμαχία για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση ([OGP](#)), την εκτέλεση και παρακολούθηση των Σχεδίων Δράσης Ανοιχτής Διακυβέρνησης που υποβάλλει η χώρα.

Βασικές παραδοχές

Στις κρίσιμες στιγμές που περνάει η χώρα μας είναι χρήσιμο να έχουμε την καλύτερη δυνατή πληροφόρηση για τις αποφάσεις που λαμβάνει η διοίκηση, να γνωρίζουμε ποιος είναι υπεύθυνος για τι, να μπορούμε να έχουμε πρόσβαση στις πράξεις της διοίκησης, να συμμετέχουμε στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, να μπορούμε να παρακολουθήσουμε τη δράση των κοινοβουλευτικών μας εκπροσώπων και να έχουμε πρόσβαση στις αποφάσεις των δικαστηρίων. Η ανοιχτότητα αυτή είναι θεμελιώδης προϋπόθεση για τη βελτίωση του τρόπου άσκησης και των τριών εξουσιών της ελληνικής πολιτείας, δηλαδή τόσο της εκτελεστικής, όσο και της νομοθετικής και της δικαστικής εξουσίας.

Η χώρα ολοκλήρωσε τυπικά την υλοποίηση του 3ου Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Από την πορεία υλοποίησής του καθώς και από την υλοποίηση των προηγούμενων σχεδίων γίνεται προφανές ότι:

- Το ποσοστό υλοποίησης δεσμεύσεων είναι εξαιρετικά χαμηλό.
- Οι διαδικασίες συνδημιουργίας και παρακολούθησης του σχεδίου είναι αδύναμες καθώς μικρός αριθμός από τις προτάσεις ενσωματώνεται τελικά ως δεσμεύσεις.
- Απουσιάζει ένα μόνιμο και λειτουργικό φόρουμ κυβέρνησης-κοινωνίας πολιτών με στόχο την παρακολούθηση και τη βελτίωση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης, το οποίο πλέον αποτελεί και προϋπόθεση για την υποβολή του επόμενου Εθνικού Σχεδίου Δράσης.
- Οι δεσμεύσεις συχνά δεν εξισορροπούν τις επιτεύξιμες φιλοδοξίες με εστίαση στη βελτίωση της ζωής των πολιτών και δεν έχουν προσανατολισμό στην αντιμετώπιση βασικών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων στην Ελλάδα.
- Το Κοινοβούλιο απέχει τόσο από τη διαδικασία συνδιαμόρφωσης όσο και στη συνέχεια από την παρακολούθηση των δεσμεύσεων.
- Δεν είναι σαφές στους Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών ποιος έχει την ευθύνη (ownership) για την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Επόμενα βήματα

Με πρωτοβουλία της κυβέρνησης η Ελλάδα θα πρέπει να ξεκινήσει άμεσα τη διαδικασία συνδημιουργίας του επόμενου σχεδίου δράσης με ανοιχτή διαδικασία σύμφωνα με τα διεθνώς καθιερωμένα πρότυπα της OGP και σε συνεργασία με την κοινωνία πολιτών. Σε αυτή τη διαδικασία δίνουμε μεγάλη σημασία στις εξής προτεραιότητες:

- Νόμος για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση*
- Δημιουργία ενός multi-stakeholder forum (φόρουμ κυβέρνησης-κοινωνίας πολιτών)
- Μόνιμες διαδικασίες (co-creation / co-design) του σχεδίου δράσης
- Ανοιχτή διαδικασία / σύστημα παρακολούθησης δεσμεύσεων
- Αναβάθμιση του προγράμματος Διαύγεια
- Ανοιχτά δεδομένα για δράσεις και πολιτικές στοχευμένης διαφάνειας, αξιόπιστης συμμετοχής και ουσιαστικής λογοδοσίας
- Ενίσχυση και εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση ([N.3979/2011](#)) και υλοποίηση των προηγούμενων δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Ελλάδα
- Ενίσχυση της Κοινοβουλευτικής Διαφάνειας και αναβάθμισης των εργαλείων δημοσιότητας, λογοδοσίας και κοινωνικού ελέγχου της νομοθετικής εξουσίας, καθώς και την διάθεση ανοιχτών, αξιοποιήσιμων κοινοβουλευτικών δεδομένων μέσα από τη λειτουργία της ιστοσελίδας της Βουλής, με έμφαση στα οικονομικά των κομμάτων και των βουλευτών
- Λήψη μέτρων για την ενθάρρυνση της υιοθέτησης ανοιχτού λογισμικού και ανοιχτών τεχνολογιών στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα
- Προαγωγή μιας νέας, ανοιχτής και συνεργατικής διοικητικής κουλτούρας
- Ενίσχυση δράσεων για την εκπαίδευση των πολιτών και των δημοσίων λειτουργών σχετικά με αξία και τις διαδικασίες συμμετοχικού σχεδιασμού και ανοιχτής διακυβέρνησης
- Διαφάνεια και δικαίωμα ενημέρωσης και συμμετοχής του πολίτη στα στάδια προπαρασκευής, διαμόρφωσης και συζήτησης των σχεδίων νόμου, από τα υπουργεία μέχρι και τις συζητήσεις στις Επιτροπές, αλλά και επί όσων αλλαγών/τροποποιήσεων γίνονται την τελευταία στιγμή μέσω τροπολογιών

*Η ανάγκη ενός νομοσχεδίου για την ανοιχτή διακυβέρνηση

Ως μέτρο για την ένταξη αρκετών από τις παραπάνω λογικές αντιμετώπισης των προβλημάτων είχε προταθεί και γίνει αποδεκτή από την ηγεσία του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης η δημιουργία ενός νόμου που θα ρύθμιζε θέματα ανοιχτής και συμμετοχικής διακυβέρνησης. Η δημιουργία του νόμου αυτού αποτελούσε δέσμευση της χώρας στα πλαίσια του 3ου Σχεδίου Δράσης Ανοιχτής Διακυβέρνησης OGP.

Πρωταρχικός στόχος ενός νομοσχεδίου για την ανοιχτή και συμμετοχική διακυβέρνηση είναι η ενθάρρυνση του πολίτη στη διαμόρφωση και στον έλεγχο της δημόσιας διοίκησης και λειτουργίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω διατάξεων που ευνοούν και προωθούν:

α) τη διαφάνεια της δράσης της διοίκησης (εκτελεστική εξουσία) αλλά και της νομοθετικής εξουσίας (Βουλή και επιτροπές),

β) τις συνεργατικές διαδικασίες, μεταξύ φορέων της δημόσιας διοίκησης και της Κοινωνίας των Πολιτών, των επιχειρήσεων, της ακαδημαϊκής κοινότητας αλλά και εν γένει του κάθε πολίτη και

γ) την άσκηση ελέγχου εκ μέρους των πολιτών και άρα τη λογοδοσία των ασκούντων δημόσια εξουσία.

Ειδικότερα, δεδομένης της ενεργούς συμμετοχής της Ελλάδας στην OGP και της εδώ και 7 χρόνια κατάρτισης και προσπάθειας υλοποίησης φιλόδοξων σχεδίων δράσεων -τριών έως σήμερα- ο νόμος για την ανοιχτή και συμμετοχή διακυβέρνηση, θα πρέπει να εστιάσει στη θεσμοθέτηση της μεθοδολογίας και των σταδίων τόσο κατάρτισης όσο και εφαρμογής των σχεδίων δράσεων ούτως ώστε αυτά να αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας αλλά και να γίνονται πραγματικότητα συμβάλλοντας στην υλοποίηση των ανωτέρω στόχων.

Ως προς την κατάρτιση των σχεδίων δράσεων, θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα στην κοινωνία των πολιτών αλλά και στους υπαλλήλους -όλων των επιπέδων- της δημόσιας διοίκησης να συμμετέχουν σε ένα δημιουργικό διάλογο καταγραφής ιδεών και απόψεων για δράσεις ανοιχτής και συμμετοχικής διακυβέρνησης. Αυτό σημαίνει ότι οι ιδέες και οι απόψεις θα καταγράφονται, θα αξιολογούνται και θα λαμβάνονται υπόψη από την πολιτική ηγεσία που είναι η τελικώς αποφασίζουσα των δράσεων που θα συμπεριληφθούν στο εκάστοτε σχέδιο δράσης. Ειδικά για την οργάνωση και ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών, είναι σημαντικό να θεσμοθετηθεί ένα διαρκές πεδίο διαλόγου και κατάθεσης παρατηρήσεων, απόψεων αλλά κι ένα κίνητρο ενεργού συμμετοχής (όπως συμμετοχή σε νομοπαρασκευαστικές ή άλλες επιτροπές, σε συνέδρια της διοίκησης, σε σεμινάρια του ΕΚΔΔΑ, σε διαγωνισμούς ιδεών για τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών κ.ά.).

Ως προς την υλοποίηση των σχεδίων δράσεων, ο νόμος για την ανοιχτή και συμμετοχική διακυβέρνηση πρέπει να ξεκαθαρίσει την ιδιοκτησία του σχεδίου δράσης και να ορίσει την υποχρεωτική εφαρμογή του. Ναι μεν απαιτείται να αποτυπωθεί εγγράφως ότι ένας Υπουργός ή και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός θα ζητούν σε πολιτικό επίπεδο την εφαρμογή του και θα λογοδοτούν για την πορεία υλοποίησης του σχεδίου στον Οργανισμό (OGP) αλλά και κάθε Υπουργός ή Γενικός Γραμματέας Υπουργείου ή Πρόεδρος θα πρέπει να παρακολουθεί και να προωθεί τις δράσεις που αφορούν στην υπηρεσία ή φορέα του. Μια ομάδα υπαλλήλων υπό τον αρμόδιο Υπουργό, Γ.Γ. ή Πρόεδρο με μέλη από όλες τις Γενικές Διευθύνσεις του φορέα θα καταγράφουν την πορεία των δράσεων, θα ενημερώνουν τακτικώς για την πορεία και σε περίπτωση προβλημάτων θα αναζητούν λύσεις αλλά και συνέργειες για την επίλυσή τους.

Η παρακολούθηση των δράσεων πρέπει να γίνεται ηλεκτρονικά και να είναι ανοιχτή σε όλους. Αυτό όχι μόνο για τον έλεγχο αλλά και για τη δυνατότητα συνδρομής των πολιτών ή άλλων φορέων σε δύσκολα σημεία. Είναι σημαντικό η γνώση και η τεχνογνωσία να μοιράζεται.

Η χώρα δεν υπέβαλε σχέδιο δράσης ως την καταληκτική ημερομηνία του Αυγούστου 2018. Η OGP επισήμανε την παράλειψη αυτή με σχετική της επιστολή προς την κυβέρνηση. Η χώρα έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει νέο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την περίοδο 2019-2021. Αυτό θα πρέπει να περιέχει λιγότερες και περισσότερο ουσιαστικές δεσμεύσεις, οι οποίες να επικεντρώνονται σε θέματα που έχουν πραγματικό αντίκτυπο τόσο στη βελτίωση της ζωής των πολιτών όσο και στον εξορθολογισμό και την αποδοτικότερη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και οι οποίες θα έχουν προέλθει από ουσιαστικές διαδικασίες συνδιαμόρφωσης.

Στο πλαίσιο αυτό θα θέλαμε να μας ενημερώσετε για τα επόμενα βήματα για τη συνδιαμόρφωση και κατάρτιση του επόμενου Σχεδίου Δράσης καθώς και για το χρονοδιάγραμμα αυτών, καθώς όπως προαναφέρθηκε οι διαδικασίες για το σχεδιασμό του 4ου Εθνικού Σχεδίου Δράσης θα έπρεπε να είχαν ήδη ξεκινήσει.

Οι προσυπογράφοντες φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών:

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

